

ΣΤΕ 893/2021 [Νόμιμη η ΚΥΑ “Έγκριση χωρικής οργάνωσης της Ζώνης Ανάπτυξης Γειτονιά Τουρισμού- Αναψυχής και Επιχειρηματικού Πάρκου του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού- Αγίου Κοσμά και των περιβαλλοντικών όρων αυτής”]

Περίληψη

Προβάλλεται ότι η προσβαλλομένη κ.υ.α. και οι εξουσιοδοτικές της διατάξεις (άρθρο 7 του ν 4574/18) αντίκεινται στο άρθρο 24 του Συντάγματος, διότι είναι πράξεις προσχηματικές, αποστεωμένες από χωροταξικό, πολεοδομικό και περιβαλλοντικό περιεχόμενο, αφού θεσμοθετούν τα βασικά μεγέθη έργων μεγάλης κλίμακας και αντίστοιχων περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τα οποία, όμως, παρουσιάζονται ανεπαρκώς ως προς τα χαρακτηριστικά τους και με τρόπο που δεν μπορεί να ανατραπούν σε επόμενη φάση σχεδιασμού με αποτέλεσμα να επέρχονται επιπτώσεις εξαιρετικά βλαπτικές για το περιβάλλον όχι μόνο στους γειτονικούς Δήμους, αλλά σε όλο το λεκανοπέδιο Αττικής. Προβάλλεται συναφώς και ότι οι διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 3 και 4 του ν. 4574/2018, οι οποίες αποτελούν το έρεισμα της προσβαλλόμενης κ.υ.α. αλλά και η προσβαλλομένη κ.υ.α. εκδόθηκαν κατά παραβίαση του άρθρου 24 του Συντάγματος, διότι αντίκεινται στους κανόνες της επιστήμης. Και τούτο, αφενός, λόγω κατάργησης, στην παρ. 3, της απαίτησης για προσδιορισμό των περιγραμμάτων κτιρίων και της αντικατάστασής της με τις κτιριακές ενότητες, οι οποίες είναι γήπεδα εκτός σχεδίου με πολλές επιτρεπόμενες χρήσεις και μέγιστη δόμηση που δεν καθορίζεται ανά κτιριακή ενότητα αλλά για το σύνολο κάθε ζώνης και, αφετέρου, λόγω της πρόβλεψης, όπως ισχυρίζονται οι αιτούντες, στην παρ. 4, ότι εγκρίνονται πρώτα οι περιβαλλοντικοί όροι των έργων υποδομής και ακολουθεί η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων των κυρίως έργων. Περαιτέρω, προβάλλεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις τροποποιούν λάθρα τη Σύμβαση Αγοραπωλησίας ως προς την αναβλητική αίρεση (iii) του άρθρου 2 παρ. 2, διότι το αληθινό νόημα της εν λόγω αναβλητικής αίρεσης είναι ότι με την έκδοση των κ.υ.α. που προβλέπονται από τον 4062/2012 εξασφαλίζονται οι ειδικότερες κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν εντός της ζώνης ή σε τμήμα αυτής, η οριοθέτηση όλων των κτιρίων και εγκαταστάσεων και οι περιβαλλοντικοί όροι των έργων και δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν εντός της ζώνης ή σε τμήμα αυτής πριν από την οριστική υπογραφή της σύμβασης. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται, κατά τους αιτούντες, μία στοιχειώδης περιβαλλοντική προστασία σε ένα έργο με τεράστιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε επίπεδο κλιματικής αλλαγής, ενώ με την αμφίβολης νομιμότητας νομική κατασκευή (άρθρο 7 του ν 4574/18 και εξειδικευτική ΥΑ) κατ’

ουσίαν παρακάμπτεται η προβλεπόμενη από το άρθρο 3 του ν. 4062/2012 διαδικασία για την Εφαρμογή του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης (ΣΟΑ) με τις αντίστοιχες περιβαλλοντικές μελέτες και η όλη διαδικασία υποβιβάζεται στην έκδοση κ.υ.α. προσηματικών και αποστεωμένων από περιεχόμενο χωροταξικό, πολεοδομικό και περιβαλλοντικό. Οι αιτούντες ισχυρίζονται ακόμη ότι η ασάφεια της χωροθέτησης πολλαπλασιάζει τις τεράστιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου, ότι η ΜΠΕ που εγκρίνεται με την προσβαλλόμενη και η οποία τελεί υπό ειδικό και αμφίβολης νομιμότητας καθεστώς αφορά μόνο τους περιβαλλοντικούς όρους των έργων υποδομής που εξυπηρετούν τη συνολική λειτουργία του Μητροπολιτικού Πόλου και ότι παρουσιάζονται ανεπαρκώς ως προς τα χαρακτηριστικά τους τα επιμέρους έργα μεγάλης κλίμακας, όπως καζίνο - συνεδριακό κέντρο - ξενοδοχείο, εμπορικά κέντρα, λιμενικά έργα και εγκαταστάσεις κλπ. έργων μεγάλης κλίμακας και αντίστοιχων επιπτώσεων, την ίδια στιγμή που θεσμοθετούνται τα βασικά τους μεγέθη με τρόπο που δεν μπορεί να ανατραπούν σε επόμενη φάση σχεδιασμού.

Ο προαναφερθείς λόγος ακυρώσεως κατά το πρώτο του σκέλος προβάλλεται αορίστως ως προς τη συγκεκριμένη αντισυνταγματικότητα που επικαλείται. Αν ήθελε ερμηνευθεί ο λόγος αυτός ότι θεμελιώνει την προβαλλόμενη αντισυνταγματικότητα στις επελθούσες με το άρθρο 7 του ν. 4574/2018 τροποποιήσεις του άρθρου 3 του ν. 4062/2012, ο λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος διότι τα κατ' ιδίαν κτιριακά έργα θα αδειοδοτηθούν από περιβαλλοντική άποψη στη συνέχεια, ακριβώς, διότι ο ν. 4574/2018 αποβλέπει πλέον σε «κτιριακές ενότητες» και όχι σε «περιγράμματα κτιρίων» όπως ο ν. 4062/2012 ως είχε αρχικώς. Είναι δε αβάσιμος και ο πρόσθετος λόγος ακυρώσεως που αναφέρεται αορίστως σε παράβαση των κανόνων της επιστήμης. Και τούτο,, διότι, οι ζώνες ανάπτυξης είναι περιοχές που δεν πολεοδομούνται, παραμένουν δε εκτός σχεδίου αλλά με χρήσεις όχι γενικώς της εκτός σχεδίου δόμησης, παρά μόνον αυτές που προβλέπει το ΣΟΑ (προκαθορισμένες κατά ζώνη), ενώ εξάλλου ευλόγως εγκρίνονται αρχικώς οι περιβαλλοντικοί όροι των έργων υποδομής που αφορούν τη συνολική λειτουργία του Μητροπολιτικού Πόλου και δύνανται να προσδιορισθούν επαρκώς στο παρόν στάδιο ωρίμανσης του όλου εγχειρήματος, κατά το οποίο προβλέπονται κτιριακές ενότητες ως πολεοδομικό εργαλείο καθορισμού των περιοχών δόμησης του πάρκου και των ζωνών ανάπτυξης. Εξάλλου, δεν προσκρούει στο άρθρο 24 του Συντάγματος η περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων κατά τα στάδια ωρίμανσης του συνόλου ή μέρους του σχεδίου, υπό την προϋπόθεση ότι οι συνέπειες των έργων έχουν ήδη εξετασθεί και αντιμετωπισθεί κατά τρόπο συνολικό και θα αντιμετωπισθούν και σε επίπεδο ενός εκάστου επί μέρους τεχνικού έργου, δεν τίθεται δε ζήτημα παραβίασης του άρθρου 24 παρ. 2 του Συντάγματος και των κανόνων της επιστήμης για τον λόγο ότι αδειοδοτούνται από περιβαλλοντική άποψη αρχικώς τα έργα υποδομής και ακολούθως και τα κτιριακά έργα του ΣΟΑ υπό την προϋπόθεση, πάντως, ότι για τον σχεδιασμό, τη χρήση, την επάρκεια και την κατασκευή των έργων υποδομής έχει ληφθεί υπόψη το σύνολο του πληθυσμού κατά το στάδιο λειτουργίας του συνολικού έργου (βλ. εν

προκειμένω την ενιαία ΜΠΕ που εκπονήθηκε και ελήφθη υπόψη πριν, από την έκδοση της προσβαλλομένης κ.υ.α.). Περαιτέρω, ο ίδιος λόγος ακυρώσεως κατά τε δεύτερο σκέλος, προκειμένου να υποστηρίξει την απομείωση της περιβαλλοντικής προστασίας που επέρχεται κατά τους αιτούντες από την επίμαχη τροποποίηση των διατάξεων του ν. 4062/2012, καθ'ο μέρος επιχειρεί να αποδώσει αυθεντικός το νόημα της αναβλητικής αίρεσης του άρθρου 2 παρ. 2 (iii) της σύμβασης και της τροποποιητικής αυτής, που κυρώθηκαν με τον ν. 4422/2016, τόσο ως προς το εύρος των εξουσιοδοτικών διατάξεων του άρθρου 3 του ν. 4062/2012 όσο και ως προς το περιεχόμενο των προβλεπομένων στο άρθρο 3 του ν. 4062/2012 κοινών υπουργικών αποφάσεων, όπως τα θέματα αυτά προσδιοριζόταν με τις αρχικές διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 4062/2012, προβάλλεται εν πρώτοις εκ συμφέροντος τρίτου. Περαιτέρω, ο λόγος είναι αβάσιμος, αφενός, σύμφωνα με το ανωτέρω εκτεθέντα και αφετέρου ως προς το «αληθινό νόημα» της αναβλητικής αίρεσης. Σε κάθε περίπτωση, όπως εξετάθη, συνήνεσε στην επελθούσα τροποποίηση του άρθρου 3 του ν. 4062/2012 και η εταιρεία «LAMDA Development Ανώνυμη Εταιρεία Συμμετοχών και Αξιοποίησης Ακινήτων». Συνεπώς, οι αναφερόμενοι στην προηγούμενη σκέψη λόγοι ακυρώσεως είναι απορριπτέοι.

Προβάλλεται ότι “η ΜΠΕ που εγκρίνεται με την προσβαλλόμενη τελεί υπό ειδικό καθεστώς που ισχύει μόνο για το Ελληνικό και τον ανάδοχό του, [και] επομένως, παραβιάζεται το άρθρο 107 και υπόλοιπα της ΣΛΕΕ ... περί κρατικών ενισχύσεων”. Ο ανωτέρω λόγος, πέραν της αοριστίας του, δεδομένου ότι δεν εξηγείται με ποιό τρόπο οι εφαρμοστέες ως προς την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων του Μητροπολιτικού Πόλου διατάξεις, ισοδυναμούν με “κρατικές ενισχύσεις”, είναι απορριπτέος, διότι, και υπό την εκδοχή, μη υποστηριζόμενη με συγκεκριμένους ισχυρισμούς, ότι αυτές αποτελούν κρατικές ενισχύσεις, η κρίση, πάντως, περί της συμβατότητάς τους με την κοινή αγορά εμπίπτει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώπιον της οποίας, μάλιστα, έχει ήδη υποβληθεί σχετική αναφορά κατά το παρελθόν εκ μέρους ενδιαφερομένων, κριθείσα ως αβάσιμη. Πρέπει, κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός να απορριφθεί.

Προβάλλεται ότι το άρθρο 7 του ν 4574/18 αντίκειται στο άρθρο 5 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2014/52/ΕΕ), που ορίζει ότι “1. Όταν απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ο κύριος του έργου εκπονεί και υποβάλλει μελέτη εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι πληροφορίες τις οποίες παρέχει ο κύριος του έργου περιλαμβάνουν τουλάχιστον: α) περιγραφή του έργου όπου περιλαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με την τοποθεσία, τον σχεδιάσμά, το μέγεθος και άλλα σχετικά χαρακτηριστικά του έργου· β) περιγραφή των πιθανών σημαντικών επιπτώσεων που το προτεινόμενο έργο ενδέχεται να προκαλέσει στο περιβάλλον...” και ότι η προσβαλλόμενη κ.υ.α. ερειδόμενη στην ως άνω διάταξη του νόμου είναι παράνομη και πρέπει να ακυρωθεί. Ειδικότερα, οι αιτούντες ισχυρίζονται ότι η διαδικασία για το έργο Εφαρμογή του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης (ΣΟΑ)

του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού -Αγίου Κοσμά, σύμφωνα με το ν. 4062/2012, όπως τροποποιήθηκε με τον. 4574/2018 και η ΜΠΕ που συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ 4 του ν 4062/2012 δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του ανωτέρω άρθρου 5 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, διότι α) δεν υπάρχει περιγραφή του έργου καθώς δεν υπάρχει οριοθέτηση των κτιρίων και εγκαταστάσεων και δεν αναφέρονται οι ειδικότερες κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν εντός του Μητροπολιτικού Πόλου και β) δεν εκτιμώνται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των έργων και δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν εντός του Μητροπολιτικού Πόλου και υπάγονται στο άρθρο 4 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, εκτιμώνται δε μόνον οι επιπτώσεις των έργων υποδομής που εξυπηρετούν τη συνολική λειτουργία του Μητροπολιτικού Πόλου, γεγονός το οποίο, κατά τους αιτούντες, καθιστά παράνομη την προσβαλλόμενη κ.υ.α.

Από τις εφαρμοστέες διατάξεις συνάγεται ότι ουδέποτε τέθηκε ζήτημα να απαλλαγεί από την περιβαλλοντική αδειοδότηση η δέσμη έργων του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού-Αγίου Κοσμά και δεν απαλλάχτηκε πράγματι από αυτήν ούτε βάσει ειδικής διάταξης νόμου ούτε με διοικητική πράξη. Αντιθέτως, η ισχύουσα νομοθεσία τροποποιήθηκε, προκειμένου τα έργα υποδομής του συνόλου του Μητροπολιτικού Πόλου, υπαχθέντος, άλλωστε, και στην προβλεπόμενη για τα σχέδια -και όχι για τα έργα- διαδικασία Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, να αδειοδοτηθούν και ως έργα και, μάλιστα, ως σύνολο έργων υποδομής, βάσει ΜΠΕ, το περιεχόμενο της οποίας είναι προσαρμοσμένο στα ειδικά χαρακτηριστικά και την κλίμακα των συγκεκριμένων έργων, χωρίς, εξάλλου, η ΜΠΕ αυτή, όπως οργανώνεται από την ως άνω ειδική νομοθεσία για το συγκεκριμένο στάδιο εφαρμογής του ΣΟΑ, να υπολείπεται των απαιτήσεων πληρότητας των ΜΠΕ γενικώς.

Κατά τις εφαρμοστέες διατάξεις και τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η σχετική ΜΠΕ του έργου περιέχει τα στοιχεία που απαιτούνται από την εθνική νομοθεσία και το άρθρο 5 παρ. 1 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ. Ο ισχυρισμός των αιτούντων ότι δεν υφίσταται περιγραφή του έργου, αφού δεν υπάρχει οριοθέτηση των κτιρίων και εγκαταστάσεων, δεν αναφέρονται οι ειδικότερες κατηγορίες έργων και δραστηριοτήτων που θα πραγματοποιηθούν εντός του Μητροπολιτικού Πόλου και δεν εκτιμώνται οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των έργων και δραστηριοτήτων, είναι απορριπτέος, δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη εκδόθηκε μετά από εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων για το σύνολο των έργων και δραστηριοτήτων βάσει ενιαίας ΜΠΕ, για ορισμένα από τα οποία εγκρίνει περιβαλλοντικούς όρους, ενώ για τα λοιπά κατ' ιδίαν έργα εντός των κτιριακών ενοτήτων θα πραγματοποιηθεί, όπως αναφέρθηκε, εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων στο επόμενο στάδιο εφαρμογής του ΣΟΑ. Συνεπώς, ο προαναφερθείς λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται γενικώς και χωρίς να προσάπτονται άλλες πλημμέλειες στην προσβαλλόμενη, ότι η εν λόγω κ.υ.α. είναι παράνομη και ακυρωτέα διότι το άρθρο 7 του ν. 4574/2018 αντίκειται στο άρθρο 5 παρ. 1 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, είναι

απορριπτέος ως αβάσιμος.

Όπως έχει κριθεί, η σύντμηση της προθεσμίας των σαράντα πέντε εργασίμων ημερών, την οποία προβλέπει, κατά γενικό κανόνα, το άρθρο 3 παρ. 2 περ. β' του ν. 4014/2011, ως ίσχυε τον κρίσιμο χρόνο, για την τήρηση της διαδικασίας διαβούλευσης, σε τριάντα πέντε ημέρες, όπως προβλέπει το άρθρο 3 παρ. 4α του ν. 4062/2012 ειδικώς ως προς τα έργα του Μητροπολιτικού Πόλου, δεν παραβιάζει την παρ. 7 του άρθρου 6 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, στην οποία προβλέπεται ότι «Τα χρονοδιαγράμματα διαβούλευσης με το ενδιαφερόμενο κοινό για τη μελέτη εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων που αναφέρεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 είναι ελάχιστης διάρκειας 30 ημερών», δεδομένου ότι και η συντετμημένη προθεσμία εκτείνεται σε τριάντα πέντε εργάσιμες ημέρες και υπερβαίνει το ελάχιστο όριο των τριάντα ημερών που τάσσει σχετικώς η οδηγία αυτή, χωρίς, μάλιστα, να διευκρινίζει η ίδια αν αυτές είναι εργάσιμες ή συναπτές. Στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι η ως άνω ενιαία ΜΠΕ για την εφαρμογή του ΣΟΑ αναρτήθηκε στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο και κατατέθηκε στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΙΠΑ) του ΥΠΕΝ στις 8.3.2019 και ακολούθως η ΜΠΕ διαβιβάσθηκε στο Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής προς δημοσιοποίηση, ενημέρωση και υποβολή απόψεων, ενημερώθηκαν δε και οι αρμόδιοι να γνωμοδοτήσουν φορείς. Η σχετική ανακοίνωση αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο της Περιφέρειας Αττικής, όρισε δε ότι η διαδικασία διαβούλευσης θα διαρκέσει από 21.3.2019 έως και 14.5.2019, ήτοι για 35 ημέρες, και μάλιστα εργάσιμες [άνω των 50 συναπτών]. Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η διαδικασία διαβούλευσης δεν περατώθηκε με την πάροδο αυτής της ημερομηνίας αλλά παρέμεινε ανοικτή για επιπλέον χρονικό διάστημα, τούτο δε λόγω της πολυπλοκότητας του έργου και του αυξημένου ενδιαφέροντος του κοινού. Είναι, κατόπιν τούτου, αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, σύμφωνα με τον οποίο η διάρκεια της διεξαχθείσης διαβούλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 4 του ν. 4062/2012, για τους εγκριθέντες με την προσβαλλόμενη απόφαση περιβαλλοντικούς όρους, υπολείπεται της οριζομένης με το άρθρο 6 παρ. 7 της οδηγίας 2011/92/ΕΕ).

Προβάλλεται ότι η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής δεν αξιολογήθηκε επαρκώς από την ΜΠΕ εφαρμογής του ΣΟΑ, τούτο δε αποτελεί, κατά τους αιτούντες, ευθεία παραβίαση όλων των αρχών και διαπλανητικών συμφωνιών για το κλίμα καθώς και των κανονισμών, οδηγιών της ΕΕ που αφορούν σ' αυτές. Κατά τους αιτούντες, στην ΜΠΕ εφαρμογής του ΣΟΑ δεν υπολογίζεται το ενεργειακό του αποτύπωμα - αποτύπωμα CO₂ (ποσότητες αερίων του θερμοκηπίου που θα παραχθούν), ώστε να εκτιμηθεί αν έχει ενσωματωθεί αρκούντως η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής στο σχέδιο αυτό, τόσο κατά την κατασκευή, όσο και κατά την λειτουργία της νέας πόλης, αλλά και για να προσδιοριστούν μέτρα περιορισμού και αντιστάθμισης των επιπτώσεών της, με δεδομένο και ότι η ΣΜΠΕ του ΣΟΑ βαθμολόγησε την επίδραση του σχεδίου στην κλιματική αλλαγή με -2. Οι αιτούντες ισχυρίζονται περαιτέρω ότι είναι

επικίνδυνος ο τρόπος με τον οποίον η ΜΠΕ εφαρμογής του ΣΟΑ Ελληνικού προσεγγίζει και εν τέλει αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή και εκθέτουν ότι από το παραπάνω απόσπασμα της μελέτης προκύπτει ότι «εμείς μπορούμε να εκπέμπουμε, όταν όλος ο πλανήτης καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες ανάταξης του φαινομένου» και ότι στον παραπάνω υπονοούμενο συλλογισμό παραλείπεται η πολύ σημαντική διαπίστωση ότι προβλέπεται η χώρα να επηρεαστεί σημαντικά από την κλιματική αλλαγή.

Οι αιτούντες ισχυρίζονται περαιτέρω ότι ενδεικτικά και μόνο για τα 3.000.000 τμ δόμησης, χωρίς να συμπεριληφθούν οι προσχώσεις/επιχώσεις, η κατασκευή άλλων υποδομών (δρόμοι, ποδηλατοδρόμοι, χώροι στάθμευσης, ΚΕΑ, μονάδα διαχείρισης αποβλήτων, υπαίθριοι εκθεσιακοί χώροι κλπ) και με βάση το Γαλλικό πρότυπο υπολογίστηκε και παρουσιάστηκε σε ημερίδα (Ιούνιος 2016), εκτίμηση ότι οι εκπομπές (ΣΟ₂/αερίων θερμοκηπίου κατά την υλοποίηση του ΣΟΑ Ελληνικού φαίνεται να υπερβαίνουν κατά πολύ εκείνες που αντιστοιχούν σε 2.2 εκατομμύρια και πλέον πολιτών για ένα έτος, φαίνεται δε ότι αντίστοιχη εκτίμηση δεν υπάρχει στην εν λόγω ΜΠΕ, επειδή θα αναδείκνυε το μέγεθος του προβλήματος και θα έθετε εν αμφιβάλω το εγχείρημα. Κατά τους αιτούντες, τα παραπάνω καταδεικνύουν ότι η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής δεν περιελήφθη επαρκώς, ούτε κατά την απόφαση της πολιτείας να θυσιάσει την τελευταία ουσιαστικά αδόμητη έκταση στο Λεκανοπέδιο της Αθήνας (περίοδος 2011-2012), ούτε και κατά την εκπόνηση της ΣΜΠΕ και ΣΟΑ Ελληνικού και σήμερα της ΜΠΕ εφαρμογής της και περαιτέρω ότι «τα παραπάνω αποτελούν ευθεία παραβίαση όλων των αρχών και διαπλανητικών συμφωνιών για το κλίμα καθώς και των κανονισμών, οδηγιών της ΕΕ που αφορούν σ' αυτές».

Από τα παρατιθέμενα στη ΜΠΕ στοιχεία εκτιμήθηκαν από την περιβαλλοντική αρχή, η οποία επέβαλε συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους, μεταξύ των οποίων, και όρο, κατά τον οποίο ο προγραμματισμός των έργων και δράσεων στην περιοχή του Μητροπολιτικού Πόλου πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα προβλεπόμενα στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Προσαρμογής στην Κλιματική Αλλαγή και στο οικείο Περιφερειακό Σχέδιο για Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (ΠεΣΠΚΑ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Υπό τα δεδομένα αυτά, ο προβαλλόμενος λόγος ότι κατά την έγκριση της χωρικής οργάνωσης της Ζώνης Ανάπτυξης Α-Α1 «Γειτονιά Τουρισμού- Αναψυχής και Επιχειρηματικού Πάρκου» του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού-Αγίου Κοσμά και των περιβαλλοντικών όρων αυτής δεν αξιολογήθηκε επαρκώς η παράμετρος της κλιματικής αλλαγής, προβαλλόμενος, άλλωστε, κατά γενικό τρόπο είναι, σε κάθε περίπτωση απορριπτέος.

Οι αιτούντες προβάλλουν ότι η προσβαλλόμενη εκδόθηκε κατά παράβαση των οδηγιών 2011/92/ΕΕ (άρθρο 1) και 2001/42/ΕΕ (άρθρα 4-9), διότι η χωρική οργάνωση της Ζώνης Ανάπτυξης Α-Α1 «Γειτονιά Τουρισμού Αναψυχής και Επιχειρηματικού Πάρκου» δεν συνιστά έργο κατά την έννοια της οδηγίας 2011/92/ΕΕ, ώστε η

περιβαλλοντική αδειοδότηση να χωρεί βάσει των διατάξεων αυτής και του ν. 4014/2011, αλλά σχέδιο που υπόκεινται εκ νέου σε στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση και, κατ' επέκταση, σε ΣΜΠΕ και ότι η χωρική οργάνωση των επίμαχων περιοχών και ζωνών ως έργων με α/α 27 με βάση τη σχετική υπουργική απόφαση του έτους 2018, μολονότι δεν πρόκειται για έργα, αντίκειται στις προαναφερθείσες οδηγίες 2001/42/ΕΕ και 2011/92/ΕΕ.

Όπως έχει κριθεί, σχέδιο ή πρόγραμμα με το οποίο εξειδικεύεται και υλοποιείται ρυθμιστικό σχέδιο που έχει θεσπισθεί με ιεραρχικώς υπερκείμενη πράξη, μη υποβληθείσα σε εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων βάσει της οδηγίας αυτής, δεν απαλλάσσεται το ίδιο από την εν λόγω διαδικασία εκτίμησης για το λόγο αυτό. Στην αντίστροφη, εξάλλου, περίπτωση, κατά την οποία σχέδιο ή πρόγραμμα ανώτερου επιπέδου, δεκτικό εξειδικεύσεως μέσω πράξεων κατώτερου επιπέδου σχεδιασμού, περιλαμβάνει επί μέρους σχέδιο ως διακεκριμένο υποσύνολο, ειδικώς προβλεπόμενο και ρυθμιζόμενο, το δε σχέδιο ανώτερου επιπέδου έχει υπαχθεί στη διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών του συνεπειών βάσει της οδηγίας και της κ.υ.α. 107017/2006 με συνολική και πλήρη περιβαλλοντική εκτίμηση όλων των πτυχών του τόσο κατά το γενικό του μέρος όσο και κατά τα βασικά πολεοδομικά στοιχεία του ρυθμιζόμενου διακεκριμένου υποσυνόλου του, τυχόν κατώτερο σχέδιο που αφορά ειδικώς στο εν λόγω υποσύνολο δεν υπόκειται, κατ' αρχήν, εκ νέου σε στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση των συνεπειών του εφόσον εξαντλείται σε εξειδίκευση και εφαρμογή των σχετικών ειδικών ρυθμίσεων του σχεδίου ανωτέρου επιπέδου.

Εφόσον σχέδιο ή πρόγραμμα ανώτερου επιπέδου, όπως ορίζεται το ΣΟΑ με τις διατάξεις του ν. 4062/2012, είναι δεκτικό εξειδικεύσεως μέσω πράξεων κατώτερου επιπέδου σχεδιασμού σύμφωνα με το σύστημα του ν. 4062/2012 (άρθρο 3) και περιλαμβάνει επί μέρους σχέδιο ως διακεκριμένο υποσύνολο, ειδικώς προβλεπόμενο και ρυθμιζόμενο (Μητροπολιτικό Πάρκο, περιοχές προς πολεοδόμηση με τις επιμέρους διακρίσεις τους, ζώνες ανάπτυξης), το δε σχέδιο ανώτερου επιπέδου έχει υπαχθεί κατά τα προαναφερθέντα στη διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών του συνεπειών βάσει της οδηγίας 2001/42/ΕΚ και της κ.υ.α. 107017/2006 με συνολική και πλήρη περιβαλλοντική εκτίμηση όλων των πτυχών του τόσο κατά το γενικό του μέρος όσο και κατά τα βασικά πολεοδομικά στοιχεία του ρυθμιζόμενου υποσυνόλου του, τυχόν κατώτερο σχέδιο που αφορά ειδικώς στο εν λόγω υποσύνολο, όπως είναι και οι προβλεπόμενες στο άρθρο 3 του ν. 4062/2012 κ.υ.α., δεν υπόκειται, κατ' αρχήν, εκ νέου σε στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση των συνεπειών του εφόσον εξαντλείται σε εξειδίκευση και εφαρμογή των σχετικών ειδικών ρυθμίσεων του σχεδίου ανωτέρου επιπέδου.

Κατά συνέπεια, και ανεξαρτήτως του αν η προαναφερθείσα ενιαία ΜΠΕ εφαρμογής του ΣΟΑ για το σύνολο του Μητροπολιτικού Πόλου, συνοδευόμενη από πλήθος πρόσθετων ειδικών μελετών, μολονότι δεν τιτλοφορείται «ΣΜΠΕ», θα μπορούσε να

θεωρηθεί ότι πληροί τις απαιτήσεις της οδηγίας 2001/42/ΕΕ ενόψει, αφενός, του περιεχομένου της, το οποίο αφορά στη συνθετική, πλήρη και ολοκληρωμένη εκτίμηση των επιπτώσεων του συνολικού έργου και παράλληλα στην εκτίμηση των επιπτώσεων από τις προβλέψεις στην επίμαχη Ζώνη Α-Α1 και, αφετέρου, της τηρηθείσας διαδικασίας διαβούλευσης, πάντως, εν προκειμένω δεν απαιτείτο η εκπόνηση νέας ΣΜΠΕ κατά την έκδοση των κ.υ.α. που προβλέπονται στο άρθρο 3 του ν. 4062/2012, εφόσον τα ζητήματα για την προστασία του περιβάλλοντος έχουν ήδη εξετασθεί και αντιμετωπισθεί σε υπερκείμενο επίπεδο από τη ΣΜΠΕ του ν. ΡΣΑ και σε ειδικότερο επίπεδο από την εγκριθείσα ΣΜΠΕ του ΣΟΑ με συγκεκριμένες ρυθμίσεις, όρους και περιορισμούς (π.δ. 28.2.2018) που λαμβάνονται υποχρεωτικώς υπόψη από την ενιαία ΜΠΕ εφαρμογής του ΣΟΑ, οι δε αιτούντες δεν προβάλλουν ειδικότερους ισχυρισμούς, από τους οποίους να προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη κ.υ.α. θέτει ζητήματα στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης που δεν αντιμετωπίστηκαν από την ΣΜΠΕ του ΣΟΑ.

Περαιτέρω, το γεγονός ότι η εφαρμογή και εξειδίκευση του ΣΟΑ με τις προβλεπόμενες στο άρθρο 3 του ν. 4062/2012 κ.υ.α. δεν υπόκειται κατά το κεφ. Α' αυτής (άρθρα 1-5) σε νέα ΣΜΠΕ ουδόλως εμποδίζει τον νομοθέτη να υπαγάγει το σχέδιο αυτό σε εκτίμηση των περιβαλλοντικών του επιπτώσεων κατά την εθνική νομοθεσία και εν προκειμένω κατά την παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. 4062/2012 ενόψει και των ιδιαιτέρων απαιτήσεων που εμφανίζει, λόγω κλίμακας, η εφαρμογή του ΣΟΑ ιδίως ως προς τα δίκτυα των υποδομών. Περαιτέρω, η προσβαλλόμενη κατά το κεφ. Β' αυτής (άρθρα 6 επόμε.) εγκρίνει περιβαλλοντικούς όρους έργων και δραστηριοτήτων, νομίμως δε από την άποψη αυτή υποβλήθηκε σε ΜΠΕ σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και την οδηγία 2011/92/ΕΕ. Ενόψει των ανωτέρω οι προαναφερθέντες λόγοι ακυρώσεως είναι αβάσιμοι και πρέπει να απορριφθούν.

Πρόεδρος: Κ. Χριστοφορίδου
Εισηγητής: Δ. Βασιλειάδης

* Συναφείς είναι η απόφαση **ΣΤΕ 985/2021**, με την οποία κρίθηκε νόμιμη η ΚΥΑ «Έγκριση χωρικής οργάνωσης των Ζωνών Ανάπτυξης ΠΜ-Α1 «Γειτονιά Μαρίνας Αγίου Κοσμά» και ΠΜ-Α2 «Γειτονιά Ενυδρείου Αγίου Κοσμά» του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά και των περιβαλλοντικών όρων αυτών», καθώς και η απόφαση **ΣΤΕ 894/2021**, με την οποία κρίθηκαν νόμιμες η ΚΥΑ «Έγκριση γενικής οργάνωσης του Μητροπολιτικού Πάρκου Πρασίνου και Αναψυχής του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά, και των περιβαλλοντικών όρων αυτού» και η τροποποιητική αυτής ΚΥΑ.